

MAGYAR KURIR

W
-K
K
itung
37

Indult Bétsből, Pénteken Május' 9-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Északi Amerikai Egygyesült Státusok.

Itt következik ezen Státusok' mostani Elölülőjének Mouroe Jánosnak azon beszéde, melyet az elölülői hivatalba való beiktatásakor Mártz. 4-dikén a' Capitulum előtt egy magas állásról elmondott, 's a' melyre, mint fontosra, előre figyelmetessé tették olvasóikat némely újságírók: —

„Érzékellenek kellene (úgy mond) lennem, ha a' bizodalomnak azon bizonyosága, melyet hazafitársaim erántam ezáltal műtáltak, hogy azon fő hivatalra szállítottak, melynek már most meg kell felelnem, belsőképpen meg nem illelne. A' Státus' szolgálatjában kimutatott magamviseletéről való jó ítéletjeknek ezen kifejezése, nékem oly örömet okoz, a' milyent tsak azok érezhetnek, kik tudják magokfelől azt, hogy annak megérdemelésére mindent megtettek, a' mi az ő erejektől kitelt. Azon hivatalnak, melynek folytatásával egy nagy és szabad népnek legnagyobb hasznai legbelsőbb módon összsztatoltatva vagynak, fontosságát 's az azzal össze köttelve lévő köteletségét kiterjedését 's méltóságos voltát illendőképpen megvizsgálván, neveledik megilletődésem. Gyengességemet érezvén, lehetetlen hogy hozzá foghassak hivatalomnak folytatásához, a' nélkül, hogy végződésétől ne féljek. Tsakugyan még is ki nem fogom magamat soha semmi igazságos felelet alól vonni, mivelhogy az a' bizodalom táplál, hogy, tsak egész erőm-

mel iparkodjak a' Státus' boldogságának előmozdításán; indító okaim mindenkor méltó egyenességgel fognak megfontoltatni, 's tselekedeteim azzal az egyenes szívűséggel 's kedvezéssel megítéltetni, mellyel ugyanazok, eddig viselt hivatalaimban megítéltettek. —

„Az engem' megelőzőtt megkülömböztetett érdemű Elölülőknak, a' Státus' ezen első betöltető tisztségébe való belépésekkor a' vala a' szokások, hogy azon principiumokat, mellyek őket hivatalos foglalalosságaikban vezérteni fognak, megmagyarazzák. Midőn ezeknek tisztelt példájokat én is követem, legelőbb is azok a' nagy okok vonnyák magokra figyelmetességemet, mellyeknek legfőbbképpen köszönhetjük azt a' szerentsés állapotot, melybe ezen egygyesült Státusok mostan helyeztetve vagynak. Ezenokok legjobban meg esmérteik véllünk köteleseégeinknek fontosságát, 's világos tiszta színbe öltöztetik szemünk előtt a' Státusnak ezen sarkalatos principiumait, a' mellyeket nekünk ennekutánna követnünk kell. —

„A' mi revolúzióknak kezdetétől fogva a' mai napig tsaknem 40, 's Constitúzióknak megfundáltatásától fogva 28 esztendők teltek-él. Ezen idő alatt a' vala a' mi Országlásunk, a' mit valósággal, önön magunk' önön magunkon való Országlásának nevezhetünk (tulajdon magunk országoltunk magunkon); 's mitsoda következeséi lettek ennek? Akár hova vessük szemünket, külső akár belső állapotunkra, mindenütt elegendő okot

találunk arra, hogy intézeteink jóságára nézve magunkat szerentséseknak tartjuk. Azon időszakasz alatt, melly ennyi akadályokkal ily sok rendkívülvaló történetekkel vala telyes, olyan virágzásra jutottak egyesült Státusaink, melynek niáisen példája. Polgárjaink, egygyenként vételve, boldogok valának; a' nemzet jól bírta magát. Tartományaink mind az ő egymásközt mind pedig az ő idegen nemzetekkel való kereskedése, bőltsen vala elrendeltetve; új tartományok teatollattak Szövetségünkhöz; birtokaink, betsületes és igazságos kötések által, 's régi tartományainknak nagy hasznokra, kijebb terjesztettek. Nemzeti Országlásunknak szelid és atyáskodó principiumai szerént minden külső veszedelmek ellen megoltalmaztatván Státusaink, az erőnek minden kerületeinkre való egyenlő felosztatása, 's az Országlási (Felségi) jussal való élésheli igazságos részesülés által, a' magok politiájokat (belső bátorsági állapotjokat) megjobbították, belső intézeteinknek gyarapodást szereztek, 's ekképpen, arra az erőre és értségre jutottak, mellyek legjobb bizonyágai a' jó törvények által való kormányoztatásnak. Hát még egygyen egygyen tekintvén polgárainkat, melly kevelységgel vehetjük reájok szemecinket! Ki az, a' ki tartományaink közzül valamelyikben valamely terch által elnyomattatott volna? Ki az, a' ki valami személyes vagy valamely valóságos jusától megfosztatott volna? Ki az, a' ki abban meggátoltatott volna, hogy a' maga teremő istenét, önnön módja szerént imádhassa? Minnyájan tudjuk, hogy mi ezen jóknak minnyájunk egyformálog részesei voltunk, a' melly jólhoz én még azt is különös megelégedéssel hozzá adhatom, hogy nállunk még eddig, hazaárulásért, senkit ki nem vévén, egy ember is meg nem ölette.

„Némely emberek, kik nem tagadnák azt, hogy a' mi Országlószékünk al-

kalmatos a' maga jótévő kötelességeinek betelyesítésére: talám tsakugyan kétségbe hozhatnák ennek lehetőségét abban az eselben, mikor néki a' maga erejét és munkásságát, mint nagy népnek úgy kelene próbára kitenni. De ebben a' tekintelben is kedvező bizonyágot tett már mellöttünk a' tapasztalás. Abban az időben, mikor a' mi Constitúciónk felállott, egy Európai fő Státusnak nagyobb része igen heves mozgásban vala; más néhányak veszedelmes nyilaldozásban sínlődtek; 's mind ezekből pusztító hadakozások következtek, mellyek tsak nem régen végződtek-el. Ezen túsakodásoknak folyta alatt több részek nagy sérelmeket ejtettek a' mi egyesült Státusainkon: hanem a' mi javunk azt kívánta, hogy a' hadakozástul magunkat távoztassuk-el; hogy attól a' résztől, melly által megbántatunk, kérjünk elégtételt; de azonban, hogy igazságos magunkviselete által minnyájok barátságának megtarthatásán iparkodjunk. Végezetre tsakugyan így is lehetetlen vala nekünk elkerülnünk a' hadakozást: de megmútatta ennek resultatuma azt, hogy a' mi Országlószékünk ezen minden próbák közötti a' legterhesebbnek, a' legkedvetlenebb környülállások mellett is, meg tudott felelni. Nékem nem szükséges népünknek virtusairól, seregeinknek 's tartományi katonáinknak hérosi tseledeteikről beszélni. Egy szóval szerentsés Országlás az, a' melly alatt mi élünk — egy oly Országlás ez, melly a' társasági szövetség minden czélzásinak megfelel, melynek minden ágáiban választás lévén a' fundamentum, annak minden polgárjai eljuthatnak érdemcik által a' Constitúciónban meghatározatva lévő minden méltóságokra; melyben magában semmi olyan tziavakodás' kovásssza nem találtatik, melly a' közönségnek egy részét a' másikkal ellenkezésre vezérelhetné; 's a' melly végezetre minden polgárnak jusait egész mértékben, 's a' népet

minden Hatalmasságnak igasságtalanságai ellen védelmezheti 's védelmezi is. —

„De egyéb igen nagy fontosságú tekintetek isogatnak bennünket Szövetségünknek szeretetére 's a' mi azt oltalmazó Országlásunkéránt való hajlandóságra. Státusunk' törvényes intézetére nézve szerentsések lévén, azok vagyunk mi más tekintetekben is, a' mellyekkel boldogságunk és nevedésünk főbbképpen összszetsatoltatva vagynak. Tartományaink a' mérséklett levegővelbíró Zóna alatt fekvén 's az Egyenlítőől számlálva a' világ' tengere mellett sok grádusnyira kiterjeszkedvén, mindenféle különbözőségű Klimával bírnak, 's a' földnek minden ezen részében találtató terméseivel élhetnek. Belső részeiken egész a' nagy tóig, 's azon nagy folyóvizeknek forrásaikon is túl terjeszkedvén, mellyek által mind ezek a' tartományok összszefoglaltatnak, oly szerentsés a' mi Szövetségünk, a' milyen tsak valamely ország ezen a' világon lehet. És minthogy a' földünk termékenységgel is megáldatva van, tehát mindenkor oly bőséges terméssel áldattattunk meg, hogy a' legmostohább esztendőekben is juttathattunk más országokbéli embertársainknak is. Az a' boldogság, melly a' mi hazánknak természeti tulajdona, olyan nagy, hogy fenntartatásán a' Szövetség' minden részeseinek munkálkodni kell, minthogy mindenikre kiterjed. E' mellett minden helységeknek boldogságára egygyenként gond van. A' mi északralakó hazafitársaink, a' kik hajózást folytatnak, erre nagyon buzdittatnak az által, hogy ők lehetnek a' mi egyéb tartományainkban származó véghetetlen sokságú terményeknek haszonvevő szélvelküldözői, mig azomban emezek hasonlóképpen buzdittatnak az által, hogy nállok találtatnak azoknak a' tengeri embereknek és tengeri seregeknek plántakertjeik, a' kik országunk jusainak védelmére szolgálnak. Manufaktúristáink az ő mesterségi szorgal-

matoskodássoknak a' mi pártjátfogó politikánknban neimes buzdittatást, 's terméseinknek feleslegvalósága azon helyeinknek piatzaikon, a' mellyek nem éppen illy bővölködők, állandó és nyereséges városokat találnak. — *Végezete a' jövő kedden hövetkezik).*

Minthogy az egygyesült Státusoknak ezen mostani előlülőjéről sok közönséges, Londoni 's egyéb újságlevelek, sokféle hibás leírásokat adtak ki; erre nézve ugyan ezen szabad hazának egy fija, a' ki most Konstantinápolyban tartózkodik, szükségesnek találta felölle az itt következő jegyzéseket kihirdettetni. — „A' mi mostani Elölülőnk Monroe James, 1793-ban az egygyesült Státusok' Senátusának tagja, 1794-ben, 1796-nak végéig, ezen Státusoknak Párisi Követje, azután *Virginianak* (születése' földjének) Kormányozója, 's az 1803-dik esztendőben ismét Párisi Követ vala, a' hol *Livingstonnal* a' maga Követségi társával egygyütt, *Louisianának* általengedtetésén dolgozott 's alkudozott. Végezetre a' *Londoni* 's *Madridi* udvarokhoz rendeltetett követségbe. Azután hazájába ismét viszszatérvén, magát mezei gazdaságra adta, a' melly mellett *Virginiai* Békéltetőbírói hivatalt viselt, 's végezetre 1811-ben az akkori Elölülő által az eke'szarva mellől, Státustitoknok-Ministerré nevezetett. Az utolsó háboruban hadi, a' békességnek helyreállása után pedig egész a' múlt Mártzius 3-dikáig, külső dolgokra ügyelő Ministeriséget viselt, a' midőn tsaknem az egész nemzetnek megegygyező akarátja által Elölülővé választatván, a' következő napon, 4-dikben, abba be is iktattatott. Gondolkodását 's Országlási principiumait semmi féle hörnyűállások között meg nem változtatta soha. Folytában egy szabad szívű 's egyenes lelkű Köszpublikánus maradt, 's magát mindenkör hazája 's az emberiség' boldogsága barátjának lenni bizonyította. Akár mit mondjanak fe-

Jötte az Anglus írók, tudniillik, hogy csak egy lába volna, 's a' többi, e' mindnem igaz, mert ő még most is, egy egészes erköltsi fővel, 's két ép lábbal és kézzel bíró ember."

„Közönségesen tudva van, így szoll az Amerikai Nemzetiújság, hogy az egygyesült Státusokban két főbb részre hajló lakosok találtak, úgymint *Foederáltak* és *Demokraták*; az is tudva van, hogy az új Elölülő *Monroe James*, az utólsók közzé tartozik: de meg kell jegyezni, hogy ő egyéb eránt az elsőnek bizodal-mát is nagyon bírja, 's kivált most elmondott beszéde által, a' melly minden részrehajlástól oly tiszta mint a' nap, 's oly egy-ügyü mint az *Abécé*, még jobban megnyerte."

Spanyol Ország.

A' *Cataloniai* Főkapitány *Castanos* ilyen proklamációt adott ki April. 12-dikén a' Gen. *Lacy*' öszszeesküvéséről: — „Egy szörnyü öszszeesküvésnek kell vala ezen hónap' 5-dikén éjjel kiütni, a' melybe Gen. *Lacy* és *Milans* (nem *Milme*) is; kik az előbbeni időkben a' hazának mind ketten szép szolgálatokat tettek vala, belézarodva vagynak, 's a' mellyet, mint látszik, kölömbkülömb rang és rendbéli emberek forraltak. Feltett célzások a' volt, hogy az Országlószéket selfordítsák, az eltöröltetett Constitúziót visszaállítsák, 's engemet azon hatalomtól, mellyel a' Király felruházott, megfoszszanak. Hanem azok a' hathatós eszközök, mellyeket én azóltá, hogy az isteni gondviselés által ezen bünös próbatétel felől tudósítottam, elő vettem, a' lázzasztóknak istentelen iparkodásokat már semmivé tették. Mindenütt tűzöbe vétettetvén a' valósággal megesmért bünösök már elfogáttattak. A' hathatós vizsgálódások nem soká ki fogják az ő részes társaikat is nyilatkoztatni. Azok, kik a' hegyek között

néhány szempillantatig való búró helyet találtak, nyomoztatnak, 's a' többi. — „*Castanos*.

A l g i r i a.

Az Északi Amerikai egygyesült Státusoknak *Vashington* nevü hajójáról ekképen irt egy tiszt Januárius' 21-dikén *Minorca* szigete mellől: — „Mi az Algíriai dühösködő *Deyvel* új kötésre lépünk, de a' ki azt mondá a' mi ott lévő Konzulunknak *Schaler* úrnak, hogy semmit nem használnak a' Kötések, mihelyest annak részesei igazsággal nem járnak; melyből mi azt hozhatjuk ki, hogy ő, a' ki reánk nézve nem járt egyenes úton, csak addig fogja megtartani ezt a' Kötést is, 's addig nem fogja elfogdosni kereskedő hajóinkat, míg hasznosnak lenni nem itéli. Ez egy rendkívül való ember. Erőségei még keményebbek most, mint ennelötte voltak. Régi bástyáit újabbakkal 's rettentő erősekkel szaporította. Nemzetünket nagyon tiszteli ugyan, de azt telyességgel nem szereti, hogy alkura lépni kéntelenítettik."

Elegyes Dolgok.

Az Orosz Birodalomban nevezetes rendelés jött ki az olyan *Sidókra* nézve, kik a' magok vallásokat elhagyván, valamelyik keresztény vallásra általállanak. Megengedtetik nékik, hogy magános társaságot formáljanak. Megmivelni való földet kap a' társaság. Városokat, helységeket, falukat építhet; egyenesen a' Császár oltalma alatt leszen, 's csak egy biztosságtól fog függeni, a' melly a' végre Petersburgban felállittatik. — (A' jövő kedden kifogjuk adni ezen egész rendeltést).

Londonbol mostanság semmi nevezetes dologról való tudósításaink nem érkeztek, minthogy a' *Parlamentum*' tanátskozásai elébb a' Husvéti innepek, 's azután az alsó ház Orátorának (Szószólójának) 's *Minister Lord Castlereagh*-nak terhes betegeskedés ek miatt. Az utól-

sót a' köszvény kínozza. Az elsőről úgy ítélnék, hogy nem is fogja tovább folytatni hivatalát; mást fognak tenni helyette. Sokak oly vélekedéssel vannak felölle, hogy nem annyira elbetegedése, mint inkább a' Parlamentumban mostanság folyó kezdett Politikai környűállásokra való reáúnás miatt akar ezen Angliában igen nevezetes de igen terhes hivatalról lemondani. *Abbot* a' neve ezen Orátornak. Nagy dicsrérettel folytatta hivatalát mind ez ideig. Annak áttallatására, hogy melly terhes hivatal legyen ez a' Szószollóság, nem kell egyebet meggondolni, tsak azt, hogy melly két egymással ellenkező rész heveskedjék egymás ellen szüntelenül a' Parlamentumban 's kivált ennek alsó házában, a' melly két részeket, egyedül tsak a' Szószolló szokta a' Parlamentum' reguláinak határai között tartóztatni. Úgy ül ő a' Ministerek 's az ellenkezők között, mint egy Főbíró, és vigyáz, hogy se' azok, se' ezek ki ne lépjenek a' kiszakott határok közül.

Igen nevezetes dolog történt Aprilis' 14-dikén az alsó házban. Éppen akkor érkezvén-meg oda a' nevezett Orátor' írása, azeránt, hogy a' betegsége miatt meg nem jelenhetett, 's mikor azt éppen felolvasták volna, nem tudják mi módon a' szálá' közepin termett rettenetes lármával egy kegyetlen nagy juhászkatya, melynek a' ház' ajtónálloí 's pedellusai utánna eredvén, nem kevés fáróságokba került, míg a' gyűlésnek egy darab ideig tartott hatalással való mulatsága után, a' szálából kikergethették.

Az Anglus armáda most, a' legújabb hivatalos felszámolás szerént, áll: — a' lovaság, 1586 tisztből, 1698 altisztből, 317 dobos-

ből, 539 kovátsbúl, 20,477 közemberből, 17,417 lóbol — a' *gyalog testörző sereg*, 348 tisztből, 382 altisztből, 161 dobosból, 6182 közemberből — a' *gyalogság*, 7283 tisztből, 7554 altisztből, 3574 dobosból, 116,820 közemberből — mind együtt 9017 tisztből, 9614 altisztből, 5852 dobosból, 539 kovátsbúl, 143,479 közemberből; és 17,417 lóbol.

Belgiumból azt írják, hogy *Brüsszelben* számos Frantzia katona tisztek útcoztak által Aprilis' utolsó napjaiban, a' kik hazájokat elhagyván, az Amerikai insurgensekhez mennek szolgálatra. — Az Aprilis' utolsó napjaiban kijött Párisi újságlevelek szerént *Regnault de Saint-Jean-d'Angely'* feleségit (ő maga Amerikában van), *Páris* mellett lévő *Val* nevű kastélyában elfogván, a' nevezett hónapnak 15-dikén a' *Conciergerie* nevű fogházba zárták. Az ő elfogattatására nézve külömbkülömféle vélekedések szárválnak. Beszéllik, hogy a' *Status'* és *Országglószék'* ellenségeivel hűnös levelezést folytatott volna. Már néhány versbéli kikérdeztetés alá vonattatott a' Királyi ítélőszék által. — A' *Gazette-de-France* erősíti, hogy Bonaparténak egy *Olville* nevű rokonát is elfogták, ki a' Párisi üvegfabrikánál volt hivatalban.

B é t s.

Méltóságú Gróf Vasonykcői Gróf Zichy Károly Cs. K. Camerarius, Titkos tanácsos úr ő Excellentiáját, az Udv. Közönséges Kamaránál Udv. Tanácsost, N. Posega Vármegye' Fő Ispányi Administrátorát, ugyan ezen N. Vármegye valóságos Fő Ispányává önként kinevezni kegyelmesen méltóztatott ő Császári Kir. Fel-sége.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Máj. 6-dik napján 350 — 7-dikén, 326 — 8-dikán 350 $\frac{1}{2}$ forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar-Ország.

Az itt következő tudósításnak minélhamarabb és szóról szóra való kinyomtatására, betsülettel kérettetik az érdeemes M. Kurir: —

Nemes Pest Vármegyéből, Érseki Kalotsa városából e folyó Hónap 27-dik napján 1817.

A most folyó század nem ejtethet nagyobb sebet az egész Kalotsa Ersekérmegyén, Kalotsa városának lakosain, sőt jó lélekkel el lehet mondani, az egész két Magyar Hazának Fő, és alaton rendű szükölködőin, a most le folyó Hónap 22-dik napjánál. Ez a szomorú, és igen szerentsétlen nap, minden rendbéli szükölködőknek közönséges édes attyát, nevelőjét, táplálóját, és a leg szorgalmatossabb gondviselőjét, Zay-Ugrótnak Örökös Urát, Kollegrádi Gróf Kollonits László, Kalotsai és Bácsai Anyaszentegyházaknak legérdemesebb Ersekjét, Sz. István Magyarok első Királya Rendjének Nagy Keresztes Vitézzét, a leg Felsőgessebb Uralkodó Fejedelemnek Belső Titkos Tanácsossát, és a Felsőges Hét Személyes Táblának köz-Biráját, ditsőségessen töltött életének 81-dik esztendejében, a legkegyetlenebb Guta-Útés, a fenn nevezett napnak éjtzakáján, háló karos székérül, melly néki ágy gyanánt állandóul szolgált, le vetvén, háló széke előtt, reggeli hét óra után, minden tagjainak, és nyelvének, sőt egész emlékezetének legkissebb haszna, jelenléte, és mozdulása nélkül, a szolgálaton lévők által találtatván, gyenge lélekzetnek jel adása mellett, e folyó Hónap 23-dikáig a halállal tusakodván, estvéli kilentz óra előtt, betses, és minden keresztényi, és Fő Paphoz illő erköltsökkal felékesített ártatlan lelkétül, a jelenlévőknek kimondhatatlan sűrű könyhulajtási között megfosztotta.

Enek a Nagy Papnak keresztényi

példás élete, nagy szelidsége, és jámborsága, legkegyesebb Felsőges Fejedelméhez, és édes Hazájához határ nélkül állandóul mutatott jobbhágyi nagy szeretete és buzgósága, és ezekből származott segedelmeknek az el múlt szomorú időkben, a Hazának Oltárára bemutatott áldozatoknak nagysága, és nem külömben a két Magyar Hazából állandóul, vagy személyessen, vagy könyörgő irások által, minden rendbéli szükölködőknek megjelent nagy száma, és azoknak szives felségellése, kiknek, Erseki jövedelmét, kebelekre el rejteni legnagyobb örömének lenni tartotta, a Magyar Kronika örökre haladó szívvel fogja emlékezetbe tartani, és a két édes Magyar Hazát felserkenteni, hogy öszve kaptolt kezekkel adjon az irgalmas Ur Istennek hálát, hogy a Magyar Anyaszentegyházban is, ama boldog emlékezetü Alexandriai nagy Püspök Alamizsnás Szent Jánoshoz hasonlót, a Kalotsai Erseket Kollegrádi Gróf Kollonits Lászlót, a szükölködők, és ügyefogyott szegények felségellésekre, és táplálásokra rendelni és választani méltóztatott: alázatos buzgó szívvel Szent Felsőge előtt könyörögvén, hogy valamint e Földön ama ditsó emlékezetü Alamizsnás Szent Jánost sok rendbéli buzgó tetteiért, és bőv alamizsnázkodásiért megditsóította; úgy adja meg kegyelmessen az irgalmas Ur Isten a mi második alamizsnás László Ersekünknek, hogy a kikt itten jóvaival, életében táplált, azokért az Ur Isten színe előtt mostan közbenjáró, és esedező lehessen.

Szombathelyen a múlt April. 27-dikére viradó éjjel, havazó, fergegetes, és essős nagy szél fúván, oly nagy gyuladás támadott, hogy 250 házak lettek hamuvá; öt ember öszszeégett, és sok szerentsétlenek, embertársaiknál keresnek sirán-

közve segedelmet. A' piatzi torony 's a' régi templom oda vagynak; a' harangok és óra özszeolvadtak; néhány gabonamagazinumok a' láng' prédájává lettek. Egy álmesternék 60,000 forintra betsültetett fa-némüje (fa-magazinuma) lett a' kegyetlenkedő láng' prédájává.

Hasonló szerentéllenség érte *Készthelyt* ugyan azon hónapnak 12-dikén délelőtt. A' város napkeleti felső része meg gyuladván, kevés mirutumok alatt néhány utzákat elborított a' láng, 's déli 12 óráig mindent hamuvá tett, a' mit a' szélfúvásnak erányában, a' gyuladás' helyétől fogva a' Balatonig elől talált; 126 házak 's a' vármegyének öt, lovaskatonaság' számára való istalói égték össze. A' fő utzában találtató templomi, iskolai, 's urasági épületeket, és a' *Georgikont*, minthogy ezek a' város' napnyúgoti részében vannak, semmi bántódás nem érte.

E r d é l y.

A' Magyar Kurirral, az itt következő jótérő ajánlás közöltetett, kihirdetés végett: —

Felséges Kir. Fő Igazgató Tanáts!

Kegyes Fejedelmünknek születése napján általunk érzett örömet azon szegény Ember Társainkra is kívánván kiterjeszteni, kik az időnek viszontagságai alá vetetvén, az Eghez bocsátott fohászokadaik által nem csak a' legjobb Fejedelemnek hosszas időkre kiterjedő boldog'élete megnyerése iránt fohászkoznak; hanem a' magok bal sorsok terhes állapotjának sulyától nyomattatva, mint egy akaradjok ellen is a' magok nyomoruságok enyhítése iránt reménkedni kéntelenítettnek, ezeknek valamennyire való felsegellésekére, és azon napnak reájok nézve is nevezetesebbé való tételére is, egy bizonyos summát egybe gyűjtöttünk.

Ezen summát (2781 forintokat) ide zárván a' Felséges Királyi Fő Igazgató Tanátsnak bölts intézésére olly reménységgel bízjuk, hogy ez által maga részéről is, az iránt meggyőztetelni méltóztassék; hogy a' mi igyekezetünk különbben is csak

iggy lett tökéletes: ha a' mi kegyes Uralkodónknak születése napján való örömtinket, az inséggel küszködő Ember-társainknak vigasztalásával meg egyeztetettyük, és nevezetessé tehettyük.

A' Fels. K. Fő Igazgató Tanátsnak engedelmes szolgálai

a' Kolosvárat jelen lévő Fő és Nemes Rendbélieknek némely Tagjai.

Híradás az Erdélyi Muzeuumról.

Ezen, bizonyos időhöz nem kötött, szabad Füzetekben megjelenő Időszaki-Írásnak V-dik 's VI-dik Füzetje elhagyta a' sajtót. A' VI-dik előtt néhai Gróf Haller Lászlónak, Telemach halhatatlan Fordítójának mejjképe áll. A' kik e' két Füzetet megszerezni 's azzal az intézetet elősegíteni akarják, méltóztassanak magokat Pesti Könyvtáros Eggenberger József úrnál jelenteni. Arra a' szokott boritékban békötött két Füzetnek 5 Rfl. V. Cz. Erdélyben, a' kiadónál találatnak.

Egyszersmind jelentem, hogy a' VII-dik és VIII-dik Füzet' kéziratjai már Trattner János Tamás úrnál vagynak, 's a' IX-dik is a' következő Junius elején ki fog küldettetni. E' három Füzetre együtt vétetik-bé az Előfizetés 5 Rfl. tal V. Cz. Talán ezen megalcsóbitásnál fogva több Előfizetők találatnak. Azért adálatthatik most a' VII. VIII., IX-dik Füzet annyiért, mint előbb az V. 's VI-dik, mivel a' VII-diknek kinyomtatására, egy nagy reményű ifjú Hazafi, önként ajánlotta magát; 's a' VIII-diknek nyomtatási költségeit is nagyobb részint ki fogja fizetni egy más nagy érdemű Hazafi. A' begyüendő pénz tehát egy részében a' VIII-dik Füzetre, 's a' IX-dikre egészen fordítatik. Oly móddal fogadta-el a' Kiadó a' VII-dik füzet kinyomtatója ajánlását, hogy az abhól béjövő pénzt ismét valamely hazai tárgyunk' előmozdítására adja. Ohajtanom kell tehát csak ezen tekintetből is, hogy ezen VII-dik, VIII-dik, IX-dik Füzetnek menél több vevőji találkozzanak, mi nélkül a' feltett szándék nem láthatja telyesedését.

Ezen említett Füzetek kijönnek a' jövő September végéig. Méltóztassanak szíves tisztelettel telyes kérésünkre azon nagy érdemű Hazafiak, kik az előfizetést eddig is hűszedték, azt addig Pestre Eggenberger József úrhoz, vagy a' Kiadóhoz küldeni. A' kik az 5 Rforintokat még Juniusban, vagy Juliusban kézbe adják vagy adatják, azoknak a' Füzetek, a' mint kijönnek, megküldetnek.

Nem várakoztatjuk ezután tisztelt Olvasóinkat az el nem készülhető mejjképek miatt, hanem a' kép úgy adatik a' Füzet eleibe, a' mint elkészül. Néhai idősb Gróf Teleky Ferencz képe, melyet Erdélyi tartománybeli Kir. Fő Biztos M. B. Józsika János úr metszet, most van munkába. Ki fog adattatni M. Gróf Dessewffy József úr képe, s Néhai Erdélyi Kormánybiztos Tanácsos Gróf Teleky József képe is, ki e' folyó April. 7-dikén holt meg 40 esztendő korában! kiben az egyes-lelkűség, hajthatatlan védőjét; a' tudományok értelmes hecsülőjeket vesztették-el. A' Hazafiak mély fájdalommal érzették s érzik halálát, az emberiség szeretete könnyeit hullatta utánna.

Ha ezen mejjképek a' Füzetek megjelenésével készen nem lennének, külön küldetnek a' tisztelt olvasók' kezébe, azonban igéri a' Metsző, hogy azokat bizonyosan elfogja a' megkívántató időre készíteni. A' Kiadó ugyan nem oka a' füzetek egymás után való késő kijövetelének, mert ő azt szerette volna, ha már most a' XX-dik Füzetet adhatná-ki, de ezen örömtől sokféle okok ellilitották.

Ha a' környüláltások megengedik, úgy X-dik füzet is jelenik-meg, mellynél a' Kiadó minden esetre véget vetne ezen Gyűjteménynek. Ebből foly, hogy ha a' X-dik Füzet ki nem jöhet, úgy a' IX-dik lesz a' legutolsó.

Kolozvárott Apr. 20-dikán 1817.

Döbrentei Gábor,
Az Erdélyi Múzeum Kiadója.

T u d ó s í t á s.

A' méhtartásnak minden Tartományokra, s környékekre alkalmaztatott igen könnyű, hasznos, és gyönyörűségű módgya, melyet Hazájának hasznára öszveszedett, s megpróbált, és maga tulajdon hosszas tapasztalásai után 3 rézre metzett Táblákkal kiadott Kalo Péter az Orvosi Tud. Doctora. Egerben 1816-dik esztendőben. Nagy 8. réthben 50 árkus.

Már valahára ezen könyv is kikerülvén a' sajtó alól, alázatosan jelentem mind a' két Magyar Hazának, mind pedig különösen azon nagy érdemű Hazafiának, kik azt az előrefizetés által feisegelleni méltóztatták, hogy a' Könyvek a' jövő Junius Holnap elején nálam M. Kövesden, és Egerben Gyalogay Ignác factor úrnál; s ugyan akkor Medardus napi vásár alkalmatosságával Pesten Eggenberger, és Kis István könyváros uraknál; későbbben azután Kassán és Debreczenben Csáthy György Könyvayomtató és Könyváros úrnál, a' honnan N. Váradra és Kolosvárra Guttman János Könyváros úrhoz is fognak szállítatni, fel fognak találtatni. Jász-Berényben, Gyöngyösön, és más városokban pedig, niuhelyest alkalmatosságom leszen az elküldésre, mellyen tehetsem szerint iparkodni fogok. Kik hol méltóztattak tehát arra előrefizetni, tesszen a' kirendelt időre a' könyvet elvitetni, és útmutatása szerint hasznot belőle venni. A' könyvnek jövődöbéli ára fog lenni mindeneült a' megnevezett helyeken 7 for. ezen mostani folyó Váltó Czedulában. A' könyv' késedelmeskedésének okai fel fognak találtatni a' könyv utólyán a' Toldalékban, mellyel a' mostan kijött új méhészkönyvekről sokaknak a' kényszerítésekre, s akarván egyszersmind az által az előrefizetők várakozását meghálálni, vagy 5 árkussal a' könyvet megbövitetem. Irtam Mező-Kövesden. Sz. György Havának 26-dik napján. 1817-dik esztendőben.

Kalo Péter.
Az Orv. Tud. Doct.